
KULTURA BEZ BARIER

„Madonna z Dzieciątkiem” Bernardina Luiniego

Autorem obrazu „Madonna z Dzieciątkiem” jest najprawdopodobniej Bernardo Luini. Obraz ten miał w swojej kolekcji Konstanty Adam Czartoryski (1774–1860). Przechowywał go w pałacu w Weinhaus pod Wiedniem, tak zwanym „Czartoryski-Schlössel”.

Prezentowana na wystawie „Madonna z Dzieciątkiem” w dawnych źródłach zaliczana była do dzieł Leonarda da Vinci. Co ciekawe, nie była jedynym leonardianum w tej wybitnej kolekcji, której większa część została później przewieziona do pałacu rodziny Czartoryskich w Pełkiniach (gdzie znajdowała się do drugiej wojny światowej).

Dzięki materiałom opracowanym m.in. przez austriackiego historyka sztuki Theodora von Frimmela (1853–1928), w kolekcji z Weinhaus udało się odnalźć takie leonardiana jak:

- kopia obrazu „Madonny” przypisywanego Giovanniemu Antoniowi Boltraffiowi (obraz łączony z nazwiskiem Andrei Solaria) oraz
- obraz „Madonny w zielonej sukni z Dzieciątkiem błogosławiącym” (w XX-wiecznych źródłach przypisywany również Luiniemu).

Jan Białostocki w swym artykule na temat warszawskich leonardianów[1] zwrócił uwagę na przypisanie również Bernardinowi Luiniemu prawie identycznego obrazu znajdującego się „dawniej” w kolekcji Sir Williama Farrera w Londynie i przyjął dwie hipotezy odnośnie do obrazu Madonny z dzieciątkiem:

- jego znacznym przemalowaniu w XIX w. (w zgodzie z gustem epoki) oraz
- hipotezę kopii lub podwójnego egzemplarza.

KULTURA BEZ BARIER

W trakcie badań prowadzonych w ramach przygotowań do wilanowskiej wystawy „Leonardiana w kolekcjach polskich”, okazało się, że istotne podobieństwa do różnych elementów „weinhausowskiej” kompozycji można zaobserwować na obrazie „Madonny z Dzieciątkiem” przypisywanym Giovanniemu Pietrowi Rizziemiu.

Przykłady podobieństw: ułożenie włosów Madonny, kształt jej ramion, typ urody, ukształtowanie rąk, cechy fizjonomii Dzieciątka. Obraz prawdopodobnie do dzisiaj znajduje się w kolekcji prywatnej w Nowym Jorku.

Duża część kolekcji Konstantego Adama Czartoryskiego była przechowywana w książęcym pałacu w Międzyzrzeczu Podlaskim, zanim w 1. poł. lat 30. XIX w. trafiła do jego podwiedeńskiej rezydencji. Czy kiedy anonimowy autor „Listu” z 1829 r., opublikowanego w „Pamiętniku Warszawskim Umiejętności Czystych i Stosowanych”, pisze o „znaczny wielkości” obrazie „matki trzymającej niemowlę przy piersiach”, uznawanym wówczas tradycyjnie za dzieło Leonarda da Vinci, ma na myśli obraz ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie?

„Znaczny wielkości obraz matki trzymającej niemowlę przy piersiach, przez Leonarda da Vinci. Odznacza się wielkością stylu, iaki temu malarzowi z Michałem Angelo był właściwy. Celuje kolorytem i posępną tklivością matki. Atoli ani matka, ani niemowlę nie są ideałami piękności, i zdają się bydz z rzeczywistości wzięte”[2].

Obecnie obraz wisi na wystawie „Kolekcjonerstwo Potockich”.